

Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE TUCHOLSKIM za 2013 r.

Tuchola, marzec 2014 r.

Spis treści:

1. Wstęp.....	3
2. Bezrobotni zarejestrowani – stan w końcu 2013 r.....	5
2.1. Bezrobotni ogółem	5
2.2. Bezrobotni wg miast i gmin	7
2.3. Bezrobotni wg grup i zawodów.....	12
2.4. Bezrobotne kobiety	14
2.5. Bezrobotni w okresie 12 miesięcy od ukończenia nauki	16
2.6. Bezrobotni poprzednio pracujący pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy.....	17
3. Nowe rejestracje bezrobotnych w I półroczu 2013 r. według zawodów	19
3.1. Bezrobotni ogółem	19
3.2. Bezrobotne kobiety	21
3.3. Bezrobotni w okresie 12 miesięcy od ukończenia nauki	23
4. Bezrobotni według rodzaju działalności(sekcji PKD) ostatniego miejsca pracy.....	25
5. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej.....	27
6. Zawody deficytowe i nadwyżkowe.....	30
6.1. Zawody deficytowe.....	30
6.2. Zawody nadwyżkowe.....	33
6.3. Zawody zrównoważone.....	34
6.4. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie.....	35
7. Podsumowanie.....	36

1. Wstęp

Monitorowanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu powiatu określonych przez Ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.). Począwszy od 2005 r. monitoring prowadzony jest według jednolitych zasad opracowanych przez Departament Rynku Pracy w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej).

Monitoring zawodów jest prowadzony na trzech poziomach terytorialnych: powiatowym, wojewódzkim i krajowym. Raporty sporządzane są w odstępach półrocznych - za I półrocze i za rok.

Wartością dodaną niniejszego opracowania może być w szczególności:

- umożliwienie określenia kierunków szkoleń, zgodnych z zapotrzebowaniem występującym na lokalnym rynku pracy,
- pomoc w określeniu, w jakim stopniu poziom i treść kształcenia zawodowego odpowiada potrzebom lokalnego rynku pracy,
- ułatwienie sporządzania planów działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- umożliwienie podniesienia jakości poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zarówno profesji poszukiwanych przez lokalnych pracodawców, jak i tych, na które zmniejsza się zapotrzebowanie.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8 ust. 1. pkt 3 i art. 9 ust. 1 pkt 9) opracowywanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

Zakres tematyczny monitoringu dotyczy zawodów i specjalności określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności” wprowadzonej Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 82, poz. 537 z późn. zm.). Struktura klasyfikacji obejmuje:

- 10 grup wielkich (kod jednocyfrowy),
- 43 grupy duże - jako wewnętrzny podział grup wielkich (kod dwucyfrowy),
- 132 grupy średnie - jako wewnętrzny podział grup dużych (kod trzycyfrowy),
- 444 grupy elementarne – jako wewnętrzny podział grup średnich (kod czterocyfrowy),
- 2366 zawodów i specjalności tworzących grupy elementarne (kod sześciocyfrowy).

W klasyfikacji zawody klasyfikuje się na podstawie podobieństwa zadań zawodowych, natomiast poziom wykształcenia niezbędny do wykonywania zawodu stanowi jedynie kryterium pomocnicze, pozwalające rozstrzygać kwestie wątpliwe.

Wszystkie zawody związane z edukacją zostały przypisane do grupy wielkiej 2 - Specjaliści.

Niniejsze opracowanie składa się jedynie z części diagnostycznej. Została ona przygotowana w oparciu o raport obejmujący analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie tucholskim w 2013 r. sporządzony na podstawie danych zawartych w załączniku 2 – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej” oraz

w załączniku 3 – „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności” - do Sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy, które również stanowi materiał źródłowy, wg stanu na 31.12.2013 r.

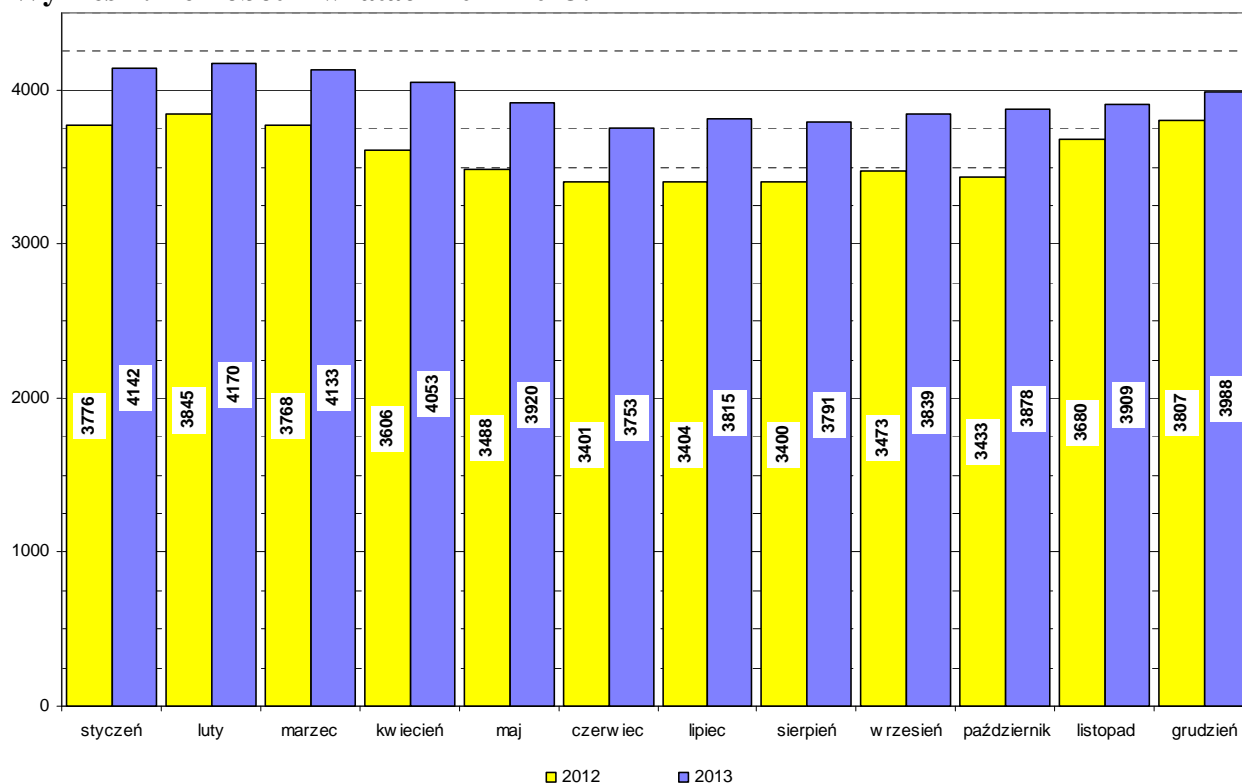
Analizą objęto grupy wielkie (kod 1-cyfrowy) oraz grupy elementarne (kod 6-cyfrowy) - zawody i specjalności określone w w/w rozporządzeniu.

Przy analizie zawodów uwzględniono również poziom i strukturę bezrobotnych oraz liczbę zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

2. Bezrobotni zarejestrowani według zawodów - stan w końcu 2013 r.

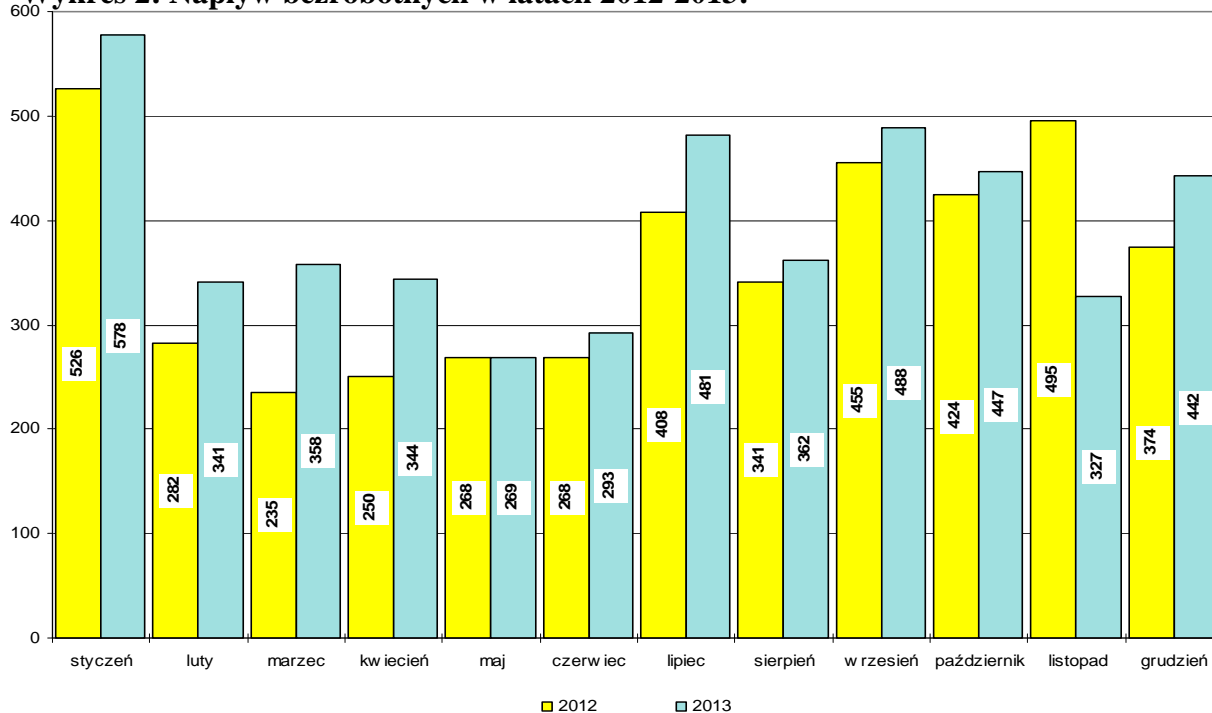
2.1. Bezrobotni ogółem:

Wykres 1: Bezrobotni w latach 2012-2013:

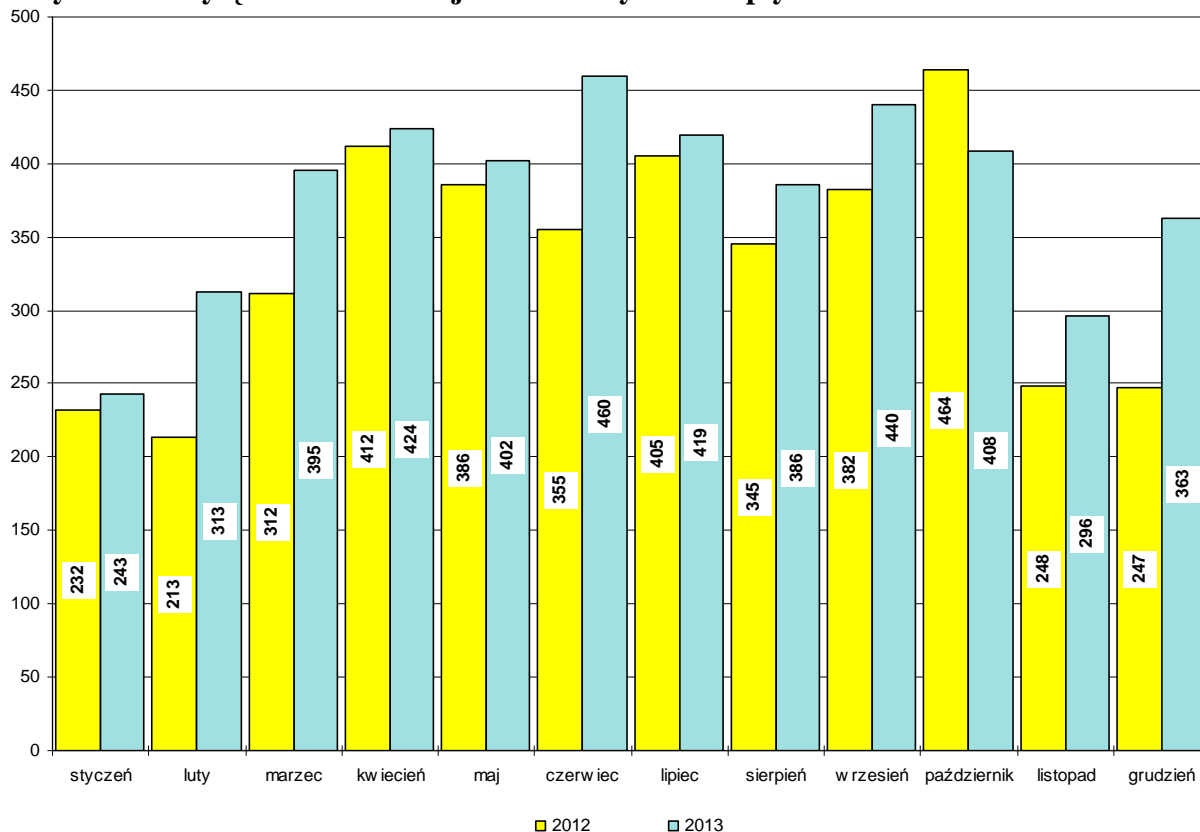
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Wykres 2: Napływ bezrobotnych w latach 2012-2013:

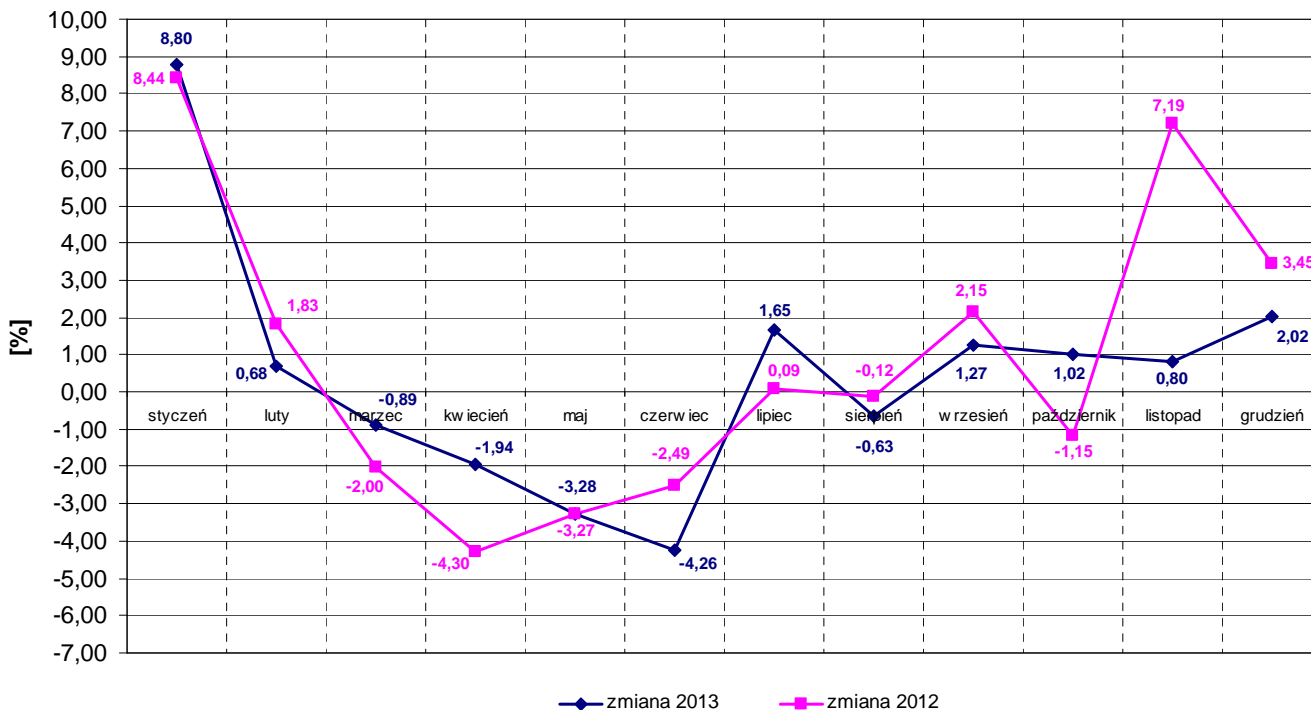
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Wykres 3: Wyłączeni z ewidencji bezrobotnych - "odpływ" w latach 2012-2013:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Wykres 4: Zmiany (w %) w liczbie bezrobotnych w latach 2012-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

2.2. Zarejestrowani bezrobotni wg miast i gmin:

Tabela 1: Stan bezrobotnych na koniec 2012 roku

L.p.	Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
			Ogółem	Kobiety	Razem	Kobiety
1	Miasto	TUCHOLA	1055	574	223	109
	obszar wiejski		541	297	107	41
2	Gmina	CEKCYN	558	311	114	46
3	Gmina	GOSTYCYN	456	232	89	28
4	Gmina	KĘSOWO	371	198	74	32
5	Gmina	LUBIEWO	384	202	68	25
6	Gmina	ŚLIWICE	442	236	106	54
Ogółem PUP			3807	2050	781	335
Zamieszkali na wsi w PUP			2752	1476	558	226

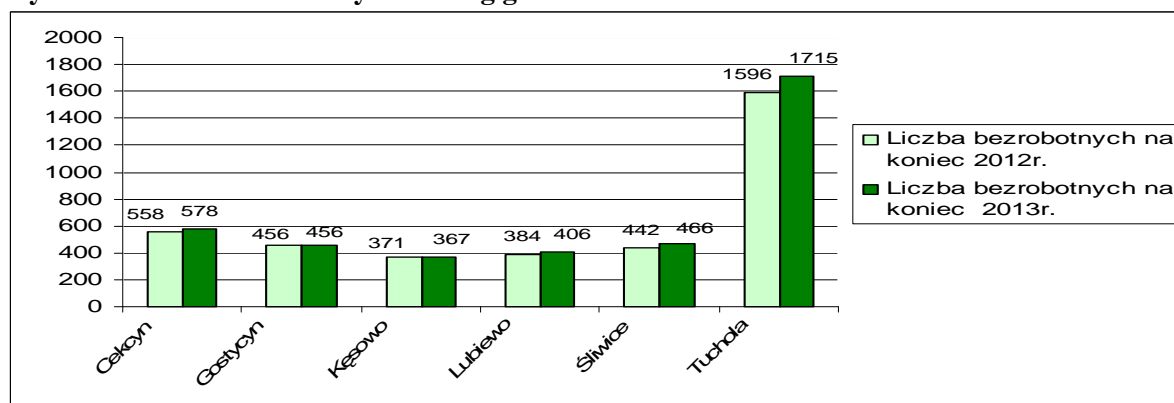
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Tabela 2: Stan bezrobotnych na koniec 2013 roku

L.p.	Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
			Ogółem	Kobiety	Razem	Kobiety
1	Miasto	TUCHOLA	1119	612	214	108
	obszar wiejski		596	329	105	35
2	Gmina	CEKCYN	578	324	118	58
3	Gmina	GOSTYCYN	456	250	66	25
4	Gmina	KĘSOWO	367	198	43	17
5	Gmina	LUBIEWO	406	214	59	19
6	Gmina	ŚLIWICE	466	248	114	57
Ogółem PUP			3988	2175	719	319
Zamieszkali na wsi w PUP			2869	1563	505	211

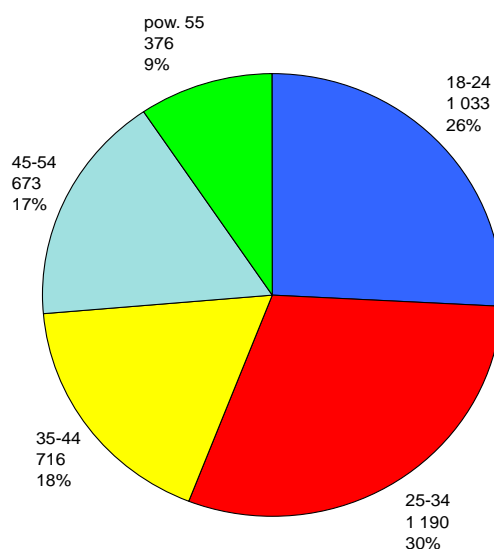
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Wykres 5. Liczba bezrobotnych według gmin w końcu 2012 i 2013 r.

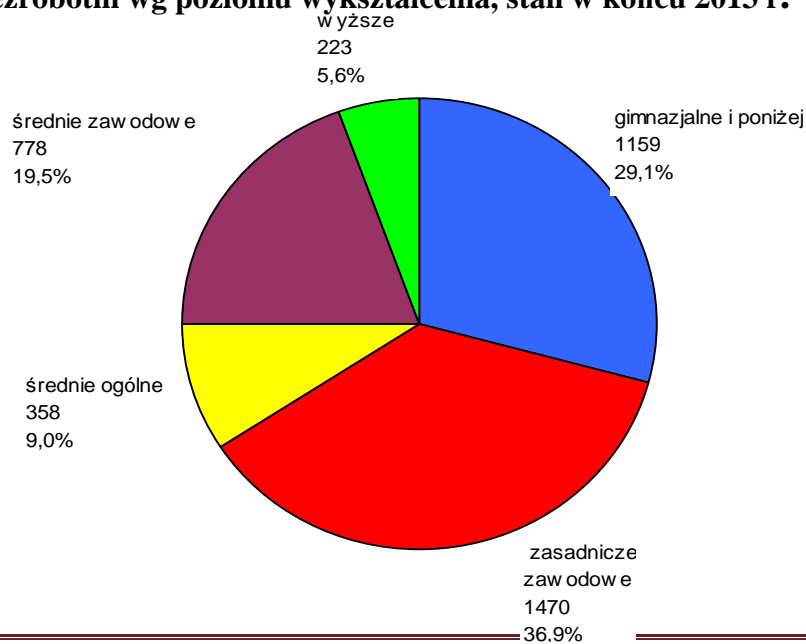
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Wykres 6: Bezrobotni wg wieku, stan w końcu 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Wykres 7: Bezrobotni wg poziomu wykształcenia, stan w końcu 2013 r.

Tabela 3: Struktura bezrobotnych

Lp.	Wyszczególnienie	12/2012	12/2013	wzrost/spadek
1	Liczba bezrobotnych	3807	3988	+181
2	w tym kobiet	2050	2175	+125
3	Stopa bezrobocia [%]	21,5	21,8	+0,3
4	Bezrobotni z prawem do zasiłku	781	719	-62
5	Zamieszkali na wsi	2752	2869	+117
6	Zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	114	181	+67
7	Osoby w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki	267	283	+16
8	Niepełnosprawni	298	274	-24
9	Bezrobotni do 25 roku życia	1051	1033	-18
10	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	596	736	+140
11	Długotrwale bezrobotni	2022	2243	+221
12	w tym kobiety	1270	1373	+103
13	Bez kwalifikacji zawodowych	1016	1269	+253
14	Samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do lat 18	351	402	+51
15	Bez doświadczenia zawodowego	959	1014	+55
16	Bez wykształcenia średniego	2508	2629	+121
17	Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	490	528	+38
18	Bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia	33	51	+18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Tabela 4: Bilans bezrobotnych od początku roku

Lp.	Wyszczególnienie	01-12/2012	01-12/2013	wzrost/spadek
1	Bezrobotni zarejestrowani w okresie z tego:	4326	4730	+404
	- po raz pierwszy	795	816	+21
	- po raz kolejny	3531	3914	+383
2	Liczba wyłączonych z ewidencji z tego:	4001	4549	+548
	podjęcia pracy:	2039	2411	+372
	- niesubsydiowanej	1737	2042	+305
	- subsydiowanej	302	369	+67
	w tym:			
	prace interwencyjne	35	31	-4
	roboty publiczne	89	94	+5
	podjęcia dział. gosp.	56	44	-12
	podj. pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia	111	149	+38
	rozpoczęcia:			
	- stażu	364	374	+10
	- szkolenia	69	119	+50
	- przygotowania zawodowego dorosłych	0	0	0
	- pracy społecznie użytecznej	113	154	+41
	niepotw. gotowości do podj. pracy	1025	1079	+54
	odmowy przyjęcia propozycji zatr.	25	22	-3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Tabela 5: Miejsca pracy i aktywizacji zgłoszone do urzędu w ciągu roku

Lp.	Wyszczególnienie	01-12/2012	01-12/2013	wzrost/spadek
1	Miejsca pracy ogółem w tym na pracę subsydiowaną	580 240	672 227	+92 -13
2	Miejsca aktywizacji zawodowej w tym	489	559	+70
	- staż	373	388	+15
	- przygotowanie zawodowe dorosłych	0	0	0
	- prace społecznie użyteczne	116	171	+55
3	Razem miejsca pracy i aktywizacji zawodowej	1069	1231	+162

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

W końcu grudnia 2013 r. zarejestrowanych było 3.988 bezrobotnych tj. o 4,7% więcej niż w grudniu 2012 r. (o 181 osób). Spadek liczby bezrobotnych odnotowano tylko w gminie Kęsowo o 1,1%. Wzrost liczby bezrobotnych odnotowano w Tucholi o 7,4%, w gminie Lubiewo o 5,7%, gminie Śliwice o 5,4% i gminie Cekcyn o 3,6%. W gminie Gostycyn liczba zarejestrowanych bezrobotnych nie zmieniła się.

W styczniu 2013 r. liczba osób bezrobotnych – w stosunku do grudnia 2012 r. - wzrosła o 335 osób (8,8%). Liczba bezrobotnych wzrosła również w lutym 2013 r. o 28 osób (0,7%). Od marca 2013 r. do czerwca 2013 r. nastąpił systematyczny spadek liczby bezrobotnych. Wzrost liczby bezrobotnych odnotowano od miesiąca lipca 2013r. do grudnia 2013 r., z wyłączeniem miesiąca sierpnia, w którym liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 24 osoby w stosunku do miesiąca lipca.

Tabela 6. Liczba bezrobotnych według podziału na gminy i poszczególne miesiące w 2013 r.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych						
	ogółem	Tuchola	Cekcyn	Gostycyn	Kęsowo	Lubiewo	Śliwice
Grudzień 2012	3.807	1.596	558	456	371	384	442
Styczeń 2013	4.142	1.760	591	478	419	421	473
Luty 2013	4.170	1.785	611	464	416	426	468
Marzec 2013	4.133	1.764	614	464	412	420	459
Kwiecień 2013	4.053	1.742	601	469	403	406	432
Maj 2013	3.920	1.699	577	466	364	387	427
Czerwiec 2013	3.753	1.616	536	460	351	367	423
Lipiec 2013	3.815	1.630	550	470	368	384	413
Sierpień 2013	3.791	1.631	555	440	355	384	426
Wrzesień 2013	3.839	1.661	563	434	352	383	446
Październik 2013	3.878	1.675	569	427	341	410	456
Listopad 2013	3.909	1.679	575	444	339	408	464
Grudzień 2013	3.988	1.715	578	456	367	406	466
Wzrost/spadek XII 2012 do XII 2013	181	119	20	0	-4	22	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01

2.3. Bezrobotni wg grup i zawodów:

W końcu 2013 r. zarejestrowanych pozostawało 3.988 bezrobotnych, w tym 541 bezrobotnych bez zawodu, tj. 13,6% ogółu bezrobotnych. W stosunku do 2012 r. wzrosła ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych o 181 osób tj. 4,7 %. Zwiększeniu uległa populacja bezrobotnych nie posiadających zawodu, z poziomu 524 osób do 541 osób, czyli o 17 osób (o 3,2%).

Stopa bezrobocia w powiecie tucholskim liczona w stosunku do liczby ludności aktywnej zawodowo wyniosła na koniec grudnia 2013 r. 21,8% (w województwie kujawsko-pomorskim – 18,1%, w kraju – 13,4%). Stopa bezrobocia w powiecie tucholskim w stosunku do końca grudnia 2012 r. zwiększyła się o 0,7 pkt. procentowego, w województwie kujawsko-pomorskim zmniejszyła o 0,2 pkt., a w kraju pozostała na tym samym poziomie.

Grupa osób bezrobotnych bez zawodu obejmuje osoby niespełniające jednocześnie dwóch warunków: nieposiadające świadectwa (dyplomu) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego oraz nieposiadające udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie. Zgodnie z wymienionymi kryteriami w grupie „bez zawodu” ujęte są również osoby, które ukończyły gimnazja (lub niżej), licea ogólnokształcące i licea profilowane.

Bezrobotni poprzednio pracujący klasyfikowani są według zawodu wykonywanego w ostatnim miejscu pracy, a osoby dotychczas niepracujące zgodnie z zawodem wyuczonym (potwierdzonym świadectwem lub dyplomem kształcenia szkolnego lub kursowego).

Tabela 7: Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w końcu grudnia 2013 roku według wielkich grup zawodów.

Kod grupy	Nazwa	Bezrobotni w końcu grudnia 2012 r.	Bezrobotni w końcu grudnia 2013 r.	Spadek (-) / wzrost (+)
	Bez zawodu	524	541	+17
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8	10	+2
2	Specjaliści	141	157	+16
3	Technicy i inny średni personel	322	351	+29
4	Pracownicy biurowi	115	130	+15
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	922	940	+18
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	129	146	+17
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1185	1203	+18
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	201	217	+16
9	Pracownicy przy pracach prostych	258	292	+34
10	Siły zbrojne	2	1	-1
	Razem	3807	3988	181

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

W stosunku do grudnia 2012 r., w 2013 r. w widoczny sposób uległa zwiększeniu liczba bezrobotnych właściwie we wszystkich grupach. Największą różnicę odnotowano w grupie 9 (o 34 osoby), w grupie 3 (o 29 osób) i w grupie 5 i 7 (po 18 osób). Najmniejszą różnicę natomiast odnotowano w grupie 1. W grupie 10 nastąpiło zmniejszenie jedynie o 1 osobę (jednak aż o 50%). Na wysokim poziomie utrzymywała się także liczba bezrobotnych bez zawodu (zwiększenie o 17 osób).

Grupami zawodów o najwyższym udziale w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych pozostają po raz kolejny „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (30,2% ogółu bezrobotnych), „pracownicy usług i sprzedawcy” (23,6% ogółu) oraz „technicy i inny średni personel” (8,8% ogółu). W tych trzech wskazanych powyżej grupach zarejestrowanych było 62,5 % ogółu bezrobotnych, a z bezrobotnymi bez zawodu odsetek ten wynosi aż 76,1% ogółu. W pozostałych wielkich grupach zawodów liczba bezrobotnych była już znacznie mniejsza. W kolejnej, pod względem liczby bezrobotnych, grupie zawodowej pozostawali „pracownicy przy pracach prostych”, gdzie zarejestrowanych były 292 osoby, tj. 7,3% ogółu.

Marginalne znaczenie w strukturze grup wielkich posiada grupa „przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy” (0,2% ogółu - 10 osób) oraz grupa „siły zbrojne” (1 osoba- 0,02%).

Zawodami, w których w końcu grudnia 2013 roku było najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych (co najmniej 30 osób), są:

Tabela 8: Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w końcu grudnia 2013 roku według zawodów:

L.p.	KOD ZAWODU	NAZWA ZAWODU	ILOŚĆ
1.	"522301"	Sprzedawca* ¹⁾	512
2.	"722204"	Ślusarz*	182
3.	"752205"	Stolarz*	119
4.	"515303"	Robotnik gospodarczy	109
5.	"931301"	Robotnik budowlany	87
6.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	84
7.	"331403"	Technik ekonomista*	78
8.	"753105"	Krawiec*	76
9.	"752105"	Sortowacz materiałów drzewnych	75
10.	"512001"	Kucharz*	67
11.	"711202"	Murarz*	64
12.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	57
13.	"753303"	Szwaczka	52
14.	"411004"	Technik prac biurowych*	50
15.	"432103"	Magazynier	39
16.	"751105"	Rzeźnik - wędliniarz*	38
17.	"911207"	Sprzątaczką biurowa	37
18.	"514101"	Fryzjer*	35
19.	"751201"	Cukiernik*	34
20.	"621002"	Robotnik leśny	32
21.	"513101"	Kelner*	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

- 1) – „* ” oznacza zawód uzyskany w trakcie nauki szkolnej. Dotyczy również oznaczeń w pozostałych tabelach.

W wymienionych wyżej zawodach pozostawało zarejestrowanych 1858 bezrobotnych, którzy stanowili 46,6% ogółu bezrobotnych posiadających zawód.

2.4. Bezrobotne kobiety:

W końcu grudnia 2013 r. zarejestrowanych było 2.175 kobiet, które stanowiły 54,5 % ogółu bezrobotnych (w końcu 2012 r. 53,8% ogółu). W odniesieniu do końca grudnia 2012 r. liczba kobiet zwiększyła się o 125 osób. Udział kobiet wśród bezrobotnych w poszczególnych gminach wynosi od 52,7% w gminie Lubiewo do 56 % w gminach Tuchola i Cekcyn. Średni udział kobiet wśród bezrobotnych z terenów wiejskich wynosi 54,5%.

Sytuacja kobiet na rynku pracy nadal jest trudniejsza niż mężczyzn. Według stanu z dnia 31.12.2013 r. ogólna liczba bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy wynosiła 2.243 osoby – z czego kobiety stanowią 61,2% . Prawo do zasiłku posiadało jedynie 14,7 % ogólnej liczby bezrobotnych kobiet. Wśród mężczyzn wskaźnik ten wynosił 22,1%.

Tabela 9: Liczba bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w końcu grudnia 2013 roku według wielkich grup zawodów.

Kod grupy	Nazwa	Bezrobotni w końcu grudnia 2012 r.	Bezrobotni w końcu grudnia 2013 r.	Spadek (-) / wzrost (+)
	Bez zawodu	365	357	-8
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	3	6	+3
2	Specjaliści	98	102	+4
3	Technicy i inny średni personel	209	231	+22
4	Pracownicy biurowi	81	90	+9
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	744	762	+18
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	66	72	+6
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	306	339	+33
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	61	69	+8
9	Pracownicy przy pracach prostych	117	147	+30
10	Siły zbrojne	0	0	0
	Razem	2050	2175	125

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

W 2013 r. udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się w stosunku do 2012 r. o 125 osób, tj. o 6,1%. Największy wzrost nastąpił w grupie 5 – o 41 osób (5,8%).

W 2012 roku najwięcej bezrobotnych kobiet pozostawało zarejestrowanych w grupie 5 „Pracownicy usług i sprzedawcy” - 762 osoby (35% ogółu) oraz w grupie 7 „Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” - 339 osób (15,6% ogółu). Nie bez znaczenia jest udział kobiet bez zawodu w ogólnej liczbie. Wynosi on 357 osób, tj. 16,4% i ma w stosunku do 2012 r. tendencję malejącą (o 8 osób).

Grupami zawodów o najniższym udziale w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych kobiet „ Operatorzy i monterzy maszyn” - 69 osób (3,2%) i „Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” –

72 osób tj. 3,3%. Marginalne znaczenie w strukturze grup wielkich posiada grupa „przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy” (0,3% ogółu - 6 osób).

Zawodami, w których najczęściej w końcu 2013 roku zarejestrowanych było bezrobotnych kobiet (co najmniej 20 osób), są:

Tabela 10: Liczba bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w końcu grudnia 2013 roku zawodów.

L.p.	KOD ZAWODU	NAZWA ZAWODU	ILOŚĆ
1.	"522301"	Sprzedawca*	465
2.	"753105"	Krawiec*	76
3.	"331403"	Technik ekonomista*	66
4.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	64
5.	"512001"	Kucharz*	56
6.	"753303"	Szwaczka	52
7.	"411004"	Technik prac biurowych*	49
8.	"911207"	Sprzątaczką biurową	37
9.	"514101"	Fryzjer*	35
10.	"515303"	Robotnik gospodarczy	35
11.	"513101"	Kelner*	29
12.	"751201"	Cukiernik*	28
13.	"752105"	Sortowacz materiałów drzewnych	28
14.	"522305"	Technik handlowiec*	25
15.	"932101"	Pakowacz	24
16.	"331402"	Technik agrobiznesu*	23
17.	"941201"	Pomoc kuchenna	22
18.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	21
19.	"334306"	Technik administracji*	20
20.	"752205"	Stolarz*	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Wymienione wyżej zawody skupiają 54% ogółu bezrobotnych kobiet posiadających zawód. W zawodach krawca i szwaczki wszystkie zarejestrowane osoby to kobiety. 357 kobiet zarejestrowanych było jako „bez zawodu”. Od kilku lat największy udział wśród bezrobotnych kobiet posiadających zawód mają sprzedawcy, krawcowe, technicy ekonomiści i prac biurowych oraz kucharze i szwaczki. W stosunku do 2012 r. liczba osób w tych zawodach jest rosnąca.

2.5. Bezrobotni do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki:

W końcu grudnia 2013 roku w tut. Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 283 bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (w 2012 r.- 267 osób), w tym 166 kobiet. Osoby z tej grupy stanowiły 7,1 % ogółu bezrobotnych . Większość bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki stanowią kobiety (58,6%). W 2013 roku 239 osób z tej kategorii bezrobotnych podjęły pracę, w tym 137 kobiet.

Tabela 11: Liczba bezrobotnych w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki wg wielkich grup zawodów – stan w dniu 31.12.2013 r.

Kod grupy	Nazwa	Bezrobotni w końcu grudnia 2012 r.	Bezrobotni w końcu grudnia 2013 r.	Spadek (-) / wzrost (+)
	Bez zawodu	89	93	+4
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0	0	0
2	Specjaliści	27	22	-5
3	Technicy i inny średni personel	31	42	+11
4	Pracownicy biurowi	3	6	+3
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	71	71	0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1	1	0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	43	36	-7
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	2	12	+10
9	Pracownicy przy pracach prostych	0	0	0
10	Siły zbrojne	0	0	0
	Razem	267	283	+16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

W porównaniu do grudnia 2012 r. liczba bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki wzrosła o 16 osób, tj. o 6%. Na uwagę zasługuje również zwiększenie liczby bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki bez zawodu. W porównaniu do roku ubiegłego ilość ta zwiększyła się o 4 osoby, tj. o 4,5%. Najwięcej bezrobotnych w tej kategorii i posiadających zawód zarejestrowanych było w grupie 5 – 71 osób (25,1% ogółu), 3 – 42 osoby (14,8%) oraz w grupie 7 – 36 osób (12,7%). Bardzo duży odsetek do ogółu stanowiły również osoby bez zawodu – 32,9%, tj. 93 osoby. W 3 grupach w końcu 2013 r. nie figurowali w ewidencji bezrobotnych absolwenci.

Zawodami, w których najczęściej w końcu 2013 roku zarejestrowanych było bezrobotnych absolwentów (co najmniej 3 osoby), są:

Tabela 12: Liczba bezrobotnych w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki wg zawodów – stan w dniu 31.12.2013 r.

L.p.	KOD ZAWODU	NAZWA ZAWODU	ILOŚĆ
1.	"522301"	Sprzedawca*	34
2.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	17
3.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	11
4.	"331402"	Technik agrobiznesu*	10
5.	"331403"	Technik ekonomista*	9
6.	"514101"	Fryzjer*	8
7.	"834103"	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych*	8
8.	"311504"	Technik mechanik*	7
9.	"522305"	Technik handlowiec*	5
10.	"411004"	Technik prac biurowych*	4
11.	"741103"	Elektryk*	4
12.	"235107"	Pedagog	3
13.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	3
14.	"351203"	Technik informatyk*	3
15.	"515303"	Robotnik gospodarczy	3
16.	"741203"	Elektromechanik pojazdów samochodowych*	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Analizując bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych grupach możemy zauważyć, że podobnie jak w 2012 r., najczęściej bezrobotnych zarejestrowanych było w zawodach grupy 5 (sprzedawca – 34 osoby i kucharz małej gastronomii – 17 osób) oraz w grupie 7 (mechanik pojazdów samochodowych – 11 osób). W grupie 3, pomimo, że zarejestrowanych było 29 osób, w poszczególnych zawodach było większe rozdrobnienie ilości zarejestrowanych bezrobotnych (najwięcej - technik agrobiznesu 10 osób, technik ekonomista – 9 osób oraz technik mechanik – 7 osób). Wyszczególnieni w powyższych zawodach stanowili 46,6% ogółu absolwentów. 93 spośród nich nie posiadało zawodu (32,9%).

2.6. Bezrobotni poprzednio pracujący pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy:

Według stanu z dnia 31 grudnia 2013 r. zarejestrowanych było 2.243 osoby długotrwale bezrobotne, którzy stanowili 56,2% ogółu (w 2012 r. było to odpowiednio: 2.022 osoby i 53,1%). Natomiast bezrobotnych poprzednio pracujących, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy nieprzerwanie od dnia ostatniej rejestracji, w końcu grudnia 2013 r. pozostawało 1.250 osób (31,3% ogółu zarejestrowanych), w tym 728 kobiet (33,5% ogółu zarejestrowanych kobiet). W stosunku do analogicznego okresu 2012 r. (1.065 osób) liczba ta wzrosła o 185 osób (17,4%).

Tabela 13: Liczba bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy zarejestrowanych w końcu grudnia 2013 r.:

Kod grupy	Nazwa	Bezrobotni w końcu grudnia 2012 r.	Bezrobotni w końcu grudnia 2013 r.	Spadek (-) / wzrost (+)
	Bez zawodu	22	16	-6
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0	4	+4
2	Specjaliści	29	36	+7
3	Technicy i inny średni personel	71	88	+17
4	Pracownicy biurowi	40	46	+6
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	329	370	+41
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	45	55	+10
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	380	444	+64
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	66	77	+11
9	Pracownicy przy pracach prostych	83	114	+31
10	Siły zbrojne	0	0	0
	Razem	1065	1250	+185

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Grupami zawodów o najwyższym udziale w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 12 miesięcy pozostają „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (35,5% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy w końcu 2013 r.) oraz „pracownicy usług i sprzedawcy” (29,6% ogółu), w których to grupach nastąpił również największy wzrost bezrobotnych w stosunku do 2012 r. – o 105 osób, tj. o 14,8%.

Zawodami, w których najwięcej w końcu 2013 roku zarejestrowanych było bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (co najmniej 8 osób) są:

Tabela 14: Liczba bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy zarejestrowanych w końcu grudnia 2013 r. wg zawodów:

L.p.	KOD ZAWODU	NAZWA ZAWODU	ILOŚĆ
1.	"522301"	Sprzedawca*	225
2.	"722204"	Ślusarz*	74
3.	"515303"	Robotnik gospodarczy	46
4.	"752205"	Stolarz*	41
5.	"931301"	Robotnik budowlany	35
6.	"512001"	Kucharz*	30
7.	"752105"	Sortowacz materiałów drzewnych	29
8.	"753105"	Krawiec*	26
9.	"711202"	Murarz*	23
10.	"331403"	Technik ekonomista*	22
11.	"753303"	Szwaczka	20

12.	"411004"	Technik prac biurowych*	19
13.	"513101"	Kelner*	18
14.	"911207"	Sprzątaczką biurowa	17
15.	"514101"	Fryzjer*	16
16.	"751105"	Rzeźnik - wędliniarz*	15
17.	"751201"	Cukiernik*	14
18.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	13
19.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	13
20.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	11
21.	"816029"	Operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego	11
22.	"432103"	Magazynier	10
23.	"713101"	Malarz - tapeciarnik*	10
24.	"611190"	Pozostali rolnicy upraw polowych	9
25.	"932101"	Pakowacz	9
26.	"633001"	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	8
27.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	8
28.	"751402"	Przetwórcą owoców i warzyw	8
29.	"752208"	Stolarz meblowy	8
30.	"752308"	Szlifierz materiałów drzewnych	8
31.	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

Nadal w tej kategorii osób zdecydowanie przeważają bezrobotni w zawodzie „sprzedawca” – 18%. W pozostałych zawodach wielkości te są już bardziej rozdrobnione i nie stanowią już pomiędzy sobą tak dużych różnic. Ponadto 16 bezrobotnych nie posiadało zawodu.

3. Nowe rejestracje bezrobotnych w 2013 roku:

3.1. Bezrobotni ogółem:

W 2013 r. zarejestrowało się 4.730 bezrobotnych (wobec 4.326 w 2012 r.).

Spośród ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych:

- 2.305 osób (48,7%) – to kobiety (w 2012 r. odpowiednio – 2.053 i 47,4%),
- 3.767 osoby (79,6%) - to osoby poprzednio pracujące (w 2012 r. było to odpowiednio 3.454 i 79,8%),
- 3.914 osób (82,7%) – to osoby rejestrujące się po raz kolejny (w 2012 r. było to odpowiednio 3.531 i 81,6%),
- 3.215 osób (68%) – to mieszkańcy wsi (w 2012 r. – 2.958 i 68,4%).

Tabela 15: Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2013 roku – według wielkich grup zawodów:

Kod grupy	Nazwa	Bezrobotni rejestrowani w 2012 r.	Bezrobotni rejestrowani w 2013 r.	Spadek (-) / wzrost (+)
	Bez zawodu	616	628	+12
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	15	13	-2
2	Specjaliści	256	303	+47
3	Technicy i inny średni personel	428	455	+27
4	Pracownicy biurowi	141	186	+45
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	914	988	+74
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	118	114	-4
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1329	1419	+90
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	225	286	+61
9	Pracownicy przy pracach prostych	282	337	+55
10	Siły zbrojne	2	1	-1
	Razem	4326	4730	+404

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

W 2013 r. zarejestrowało się o 404 osób więcej niż w analogicznym okresie 2012 r. – wzrost o 9,3%. Nie zmieniła się jednak zasadniczo struktura bezrobotnych w poszczególnych grupach zawodowych. Najwyższy napływ bezrobotnych nastąpił w grupie „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” – do poziomu 1.419 osób (wzrost o 6,8%) i stanowili 30% rejestrujących się. Następną grupę stanowią „pracownicy usług i sprzedawcy”, gdzie nastąpił wzrost do ub. roku o 74 osoby (8,1%) i stanowili 20,9% ogółu. Tradycyjnie duży udział wśród rejestrujących się bezrobotnych stanowią osoby bez zawodu – 628, tj. 13,3% ogółu (wzrost o 1,9%).

Znikome zmniejszenie udziału w napływie bezrobotnych odnotowano w 3 grupach – 6, 1 i 10.

Najwięcej bezrobotnych w 2013 roku zarejestrowało się w następujących zawodach (co najmniej 20 osób):

Tabela 16: Liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych w 2013 roku – według zawodów:

L.p.	KOD ZAWODU	NAZWA ZAWODU	IŁOŚĆ
1.	"522301"	Sprzedawca*	510
2.	"722204"	Ślusarz*	180
3.	"752205"	Stolarz*	145
4.	"515303"	Robotnik gospodarczy	105
5.	"331403"	Technik ekonomista*	95
6.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	89
7.	"752105"	Sortowacz materiałów drzewnych	89
8.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	87
9.	"931301"	Robotnik budowlany	86
10.	"711202"	Murarz*	84
11.	"411004"	Technik prac biurowych*	81
12.	"753105"	Krawiec*	64

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie tucholskim za 2013 rok

13.	"753303"	Szwaczka	59
14.	"751201"	Cukiernik*	58
15.	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	58
16.	"432103"	Magazynier	51
17.	"512001"	Kucharz*	51
18.	"311504"	Technik mechanik*	48
19.	"751105"	Rzeźnik - wędliniarz*	45
20.	"932101"	Pakowacz	45
21.	"522305"	Technik handlowiec*	43
22.	"911207"	Sprzątaczką biurową	42
23.	"816017"	Operator urządzeń do produkcji wyrobów cukierniczych	41
24.	"713101"	Malarz - tapeciarnik*	40
25.	"514101"	Fryzjer*	38
26.	"513101"	Kelner*	37
27.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	36
28.	"751402"	Przetwórcą owoców i warzyw	35
29.	"621002"	Robotnik leśny	34
30.	"941201"	Pomoc kuchenna	32
31.	"751204"	Piekarz*	30
32.	"332203"	Przedstawiciel handlowy	27
33.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	26
34.	"351203"	Technik informatyk*	26
35.	"753402"	Tapicer*	26
36.	"235107"	Pedagog	25
37.	"331402"	Technik agrobiznesu*	25
38.	"314301"	Technik leśnik*	23
39.	"343403"	Technik organizacji usług gastronomicznych*	23
40.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	23
41.	"834103"	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych*	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

W 2013 r. największy napływ bezrobotnych nastąpił w zawodach „sprzedawca” – 10,8% ogółu rejestrujących się, „ślusarz” – 3,8%, „stolarz” – 3,1%, „robotnik gospodarczy” – 2,2%. Poza tym 13,3% ogółu rejestrujących się stanowiły osoby bez zawodu – 628 osoby.

3.2. Bezrobotne kobiety:

W 2013 roku zarejestrowało się 2.305 kobiet, stanowiły one 48,7% ogółu bezrobotnych nowo zarejestrowanych. W porównaniu do roku ubiegłego nastąpił wzrost rejestracji wśród kobiet o 252 osoby, tj. o 12,3%.

Tabela 17: Liczba bezrobotnych kobiet nowo zarejestrowanych w 2013 roku – według wielkich grup zawodów:

Kod grupy	Nazwa	Bezrobotni rejestrowani w 2012 r.	Bezrobotni rejestrowani w 2013 r.	Spadek (-) / wzrost (+)
	Bez zawodu	356	345	-11
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	4	7	+3
2	Specjaliści	178	211	+33
3	Technicy i inny średni personel	232	269	+37
4	Pracownicy biurowi	96	118	+22
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	688	739	+51
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	51	46	-5
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	275	318	+43
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	44	88	+44
9	Pracownicy przy pracach prostych	129	164	+35
10	Siły zbrojne	0	0	0
	Razem	2053	2305	252

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Grupami zawodów o najwyższym napływie kobiet do bezrobocia są: „pracownicy usług i sprzedawcy” (32,1% ogółu) oraz „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (13,8% ogółu bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w 2013 r.). Znaczny udział w napływie bezrobotnych kobiet odnotowano również w grupie osób „bez zawodu” – 15%, pomimo spadku w stosunku do 2012 r. o 11 osób, tj. o 3,1%.

Znikomy udział w napływie bezrobotnych kobiet charakteryzował grupę „przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy” (7 kobiet).

Najwięcej kobiet w 2013 roku zarejestrowało się w zawodach (co najmniej 15 osób):

Tabela 18: Liczba bezrobotnych kobiet nowo zarejestrowanych w 2013 roku – według zawodów:

L.p.	KOD ZAWODU	NAZWA ZAWODU	ILOŚĆ
1.	"522301"	Sprzedawca*	434
2.	"331403"	Technik ekonomista*	81
3.	"411004"	Technik prac biurowych*	71
4.	"753105"	Krawiec*	64
5.	"753303"	Szwaczka	59
6.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	53
7.	"512001"	Kucharz*	43
8.	"751201"	Cukiernik*	41
9.	"911207"	Sprzątaczką biurową	40
10.	"816017"	Operator urządzeń do produkcji wyrobów cukierniczych	39
11.	"514101"	Fryzjer*	38

12.	"932101"	Pakowacz	35
13.	"513101"	Kelner*	34
14.	"522305"	Technik handlowiec*	32
15.	"752105"	Sortowacz materiałów drzewnych	29
16.	"941201"	Pomoc kuchenna	26
17.	"515303"	Robotnik gospodarczy	25
18.	"235107"	Pedagog	22
19.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	22
20.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	21
21.	"752205"	Stolarz*	20
22.	"331402"	Technik agrobiznesu*	19
23.	"334306"	Technik administracji*	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Największy udział w zawodach wykazanych w tabeli powyżej mają kobiety z następujących zawodów:

- sprzedawca – 18,8% ogółu rejestrujących się kobiet,
- technik ekonomista – 3,5%,
- technik prac biurowych – 3,1%,
- krawiec – 2,4%,

Udział kobiet bez zawodu kształtował się na poziomie 15% ogółu (345 osób).

3.3. Bezrobotni do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki:

W 2013 roku zarejestrowały się 683 osoby bezrobotne do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (14,4% ogółu rejestrujących się w tym okresie bezrobotnych), w tym 395 kobiety. Wśród tego grona 134 osób to absolwenci szkół wyższych (19,6% rejestrujących się absolwentów), w tym 96 to kobiety. Bardzo duży odsetek w tej kategorii stanowili absolwenci bez zawodu – 254 osób (37,2% ogółu).

Tabela 19: Liczba bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki nowo zarejestrowanych w 2013 roku - według wielkich grup zawodów.

Kod grupy	Nazwa	Bezrobotni rejestrowani w 2012 r.	Bezrobotni rejestrowani w 2013 r.	Spadek (-) / wzrost (+)
	Bez zawodu	232	254	+22
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0	0	0
2	Specjaliści	86	106	+20
3	Technicy i inny średni personel	82	87	+5
4	Pracownicy biurowi	18	15	-3
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	115	124	+9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	5	1	-4
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	80	79	-1

Kod grupy	Nazwa	Bezrobotni rejestrowani w 2012 r.	Bezrobotni rejestrowani w 2013 r.	Spadek (-) / wzrost (+)
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	5	17	+12
9	Pracownicy przy pracach prostych	0	0	0
10	Siły zbrojne	0	0	0
	Razem	623	683	60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3-Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Liczba bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki w 2013 roku wzrosła, do analogicznego okresu w roku ubiegłym, o 60 osób tj. 9,6 Najwięcej bezrobotnych absolwentów zarejestrowało się w grupie: 5 „Pracownicy usług i sprzedawcy” – 124 osoby , w grupie 2 „Specjaliści” – 106 osób oraz w grupie 3 „Technicy i inny średni personel” – 87 osób. W 3 grupach (4, 6 i 7) odnotowano niewielki spadek rejestracji.

W 3 grupach wielkich nie odnotowano żadnej rejestracji osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki. Po raz kolejny wysoki udział w tej kategorii bezrobotnych mają osoby bez zawodu – 37,2% (wzrost do 2012 r. o 22 osoby – 9,5%).

Tabela 20: Liczba bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki nowo zarejestrowanych w 2013 roku - według zawodów.

L.p.	KOD ZAWODU	NAZWA ZAWODU	IŁOŚĆ
1.	"522301"	Sprzedawca*	57
2.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	31
3.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	17
4.	"311504"	Technik mechanik*	16
5.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	15
6.	"331403"	Technik ekonomista*	15
7.	"331402"	Technik agrobiznesu*	14
8.	"514101"	Fryzjer*	11
9.	"522305"	Technik handlowiec*	11
10.	"834103"	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych*	11
11.	"235107"	Pedagog	9
13.	"351203"	Technik informatyk*	9
14.	"713101"	Malarz - tapeciarski*	9
15.	"343403"	Technik organizacji usług gastronomicznych*	6
16.	"722204"	Ślusarz*	6
17.	"741103"	Elektryk*	6
18.	"411004"	Technik prac biurowych*	5
19.	"751201"	Cukiernik*	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3-Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Najwięcej bezrobotnych wśród tej kategorii zarejestrowało się w zawodach sprzedawca, kucharz małej gastronomii i mechanik pojazdów samochodowych. Wśród wyszczególnionych powyżej tylko 2 nie są zawodami szkolnymi.

4. Bezrobotni według rodzaju działalności (sekcji PKD) ostatniego miejsca pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w 2013 roku:

W 2013 r. zarejestrowało się 4.730 bezrobotnych (wobec 4.326 w 2012 r.). Spośród ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych:

- 3.767 osoby (79,6%) - to osoby poprzednio pracujące (w 2012 r. było to odpowiednio 3.454 i 79,8%),
- 3.914 osób (82,7%) – to osoby rejestrujące się po raz kolejny (w 2012 r. było to odpowiednio 3.531 i 81,6%).

W końcu 2013 roku w ewidencji PUP Tuchola zarejestrowanych było 3.988 bezrobotnych, z czego 3.191 osób poprzednio pracujących (80%).

Tabela 21: Liczba bezrobotnych według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w 2013 roku:

Sekcja PKD	Napływ bezrobotnych w 2013 roku	Ilość miejsc pracy i aktywizacji zawodowej zgłoszonych w 2013 r.	Różnica
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	169	36	-133
Górnictwo i wydobywanie	2	0	-2
Przetwórstwo przemysłowe	1135	281	-854
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	29	26	-3
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	10	4	-6
Budownictwo	465	74	-391
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	703	154	-549
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	127	53	-74
Transport i gospodarka magazynowa	121	18	-103
Informacja i komunikacja	10	1	-9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	51	18	-33
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6	1	-5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	69	54	-15
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	62	23	-39
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	252	352	+100
Edukacja	76	47	-29
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	82	59	-23
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	30	22	-8
Pozostała działalność usługowa	288	8	-280
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	5	0	-5
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0
Działalność nie zidentyfikowana	75	0	-75
Ogółem	3767	1231	-2536

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika 2- Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej - załącznik do Sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

Najwięcej bezrobotnych przed zarejestrowaniem się w 2013 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tucholi pracowało w sekcji:

- przetwórstwo przemysłowe – 1135 osób (30,1% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących),
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 703 osoby (18,7%),
- budownictwo – 465 osób (12,3%),
- pozostała działalność usługowa – 288 (7,6%),
- administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 252 osób (6,7%).

Z wyszczególnionych powyżej sekcji w ciągu 2013 r. odnotowano 2.843 rejestracji bezrobotnych, co stanowiło 75,5% napływu bezrobotnych poprzednio pracujących. Również z tych sekcji w końcu 2013 roku pozostało w rejestrze najwięcej bezrobotnych – 2.455 osób, co stanowiło 77% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących.

Najwięcej miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w 2013 roku zgłoszonych zostało w sekcji:

- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 352, tj. 28,6% ogółu zgłoszonych,
- przetwórstwo przemysłowe - 281, tj. 22,8%.
- handel hurtowy i detaliczny... – 154 zgłoszeń, tj. 12,5%,
- budownictwo – 74 zgłoszeń, tj. 6%
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 59, tj. 4,8%.

Z tych sekcji zostało zgłoszonych 920 (74,7%) ogólnej liczby zgłoszonych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

Do sekcji o największej przewadze liczby zarejestrowanych bezrobotnych (napływu) w odniesieniu do liczby zgłoszonych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej należały takie sekcje jak:

- przetwórstwo przemysłowe (poziom nadwyżki 854),
- handel hurtowy i detaliczny... (poziom nadwyżki 549)
- budownictwo (poziom nadwyżki 391),
- pozostała działalność usługowa – (poziom nadwyżki 280).

Z kolei do sekcji, w których występuje przewaga zgłoszonych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych uprzednio pracujących (napływu) należy tylko 1 sekcja:

- administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (poziom deficytu 100); jest to głównie efektem zgłoszeń subsydiowanych form zatrudnienia czy aktywizacji, w tym robót publicznych (94 oferty), staży (87 oferty) i prac społecznie użytecznych (171 ofert).

W 4 sekcjach nie odnotowano w 2013 r. napływu żadnej oferty pracy czy aktywizacji zawodowej.

W 1 sekcji nie odnotowano ani napływu bezrobotnych, ani zgłoszeń ofert.

5. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej:

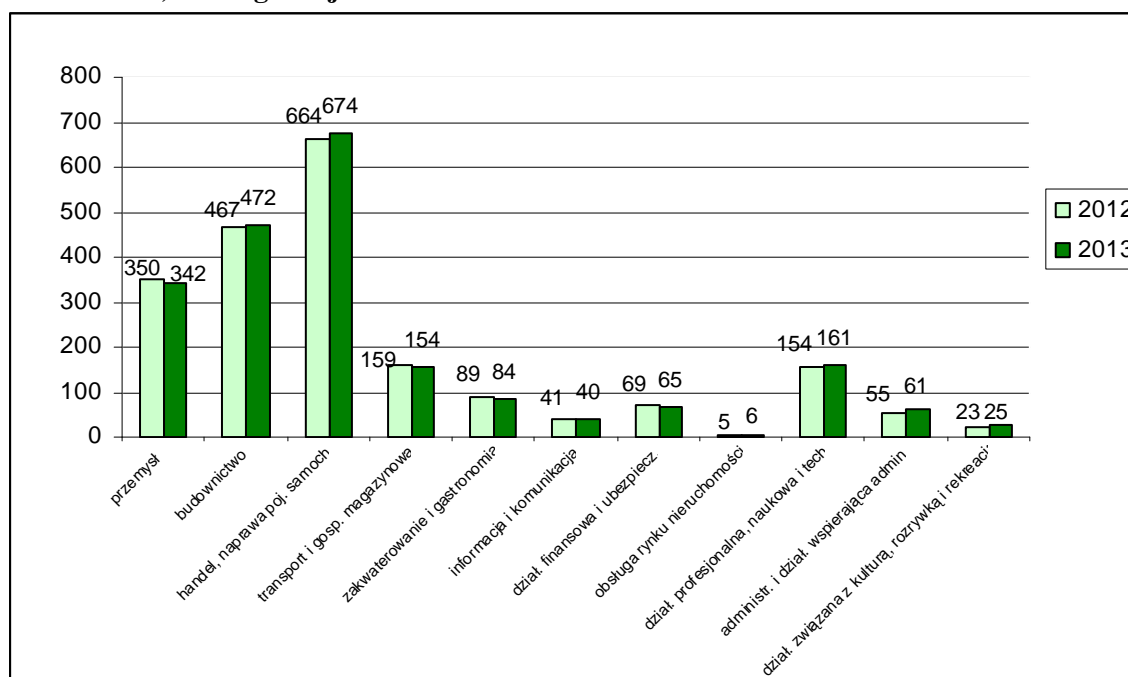
Według danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy (Biuletyn Statystyczny Województwa Kujawsko – Pomorskiego III kwartał 2013r.), w końcu września 2013 r. w rejestrze REGON w województwie kujawsko - pomorskim zarejestrowanych było ogółem 190.435 podmiotów gospodarczych, w tym w powiecie tucholskim 3.387 (w 2012 r. - 3.343).

Tabela 22. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w powiecie tucholskim w dniu 30.09.2013r.(bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie):

Podmioty		Lata	
		2012	2013
w tym między innymi	Spółki handlowe (ogółem):	125	130
	- w tym z udziałem kapitału zagranicznego	27	30
	Spółki cywilne	134	135
	Spółdzielnie	27	28
	Osoby fizyczne	2.565	2.586

Źródło: Biuletyn Statystyczny Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

Wykres 8: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w powiecie tucholskim w dniu 30.09.2013r. (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie) według sekcji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Biuletynu Statystycznego Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

Podmioty gospodarki narodowej najczęściej prowadziły działalność gospodarczą w sekcji: handel i naprawa pojazdów samochodowych – 674; budownictwo – 472; przemysł – 342.

W 2013 r. zgłoszono 1.231 (1.069 w 2012 r.) wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Wśród zgłoszonych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej 672 zgłoszeń dotyczyło zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (580 w 2012 r.) , a 559 (489 w 2012 r.) miejsc aktywizacji zawodowej, w tym 388 (373 w 2012 r.) staży i 171 (116 w 2012 r.) prac społecznie użytecznych.

Tabela 23: Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w 2012 i 2013 roku – według wielkich grup zawodów.

Kod grupy	Nazwa	Oferty pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w 2012 roku	Oferty pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w 2013 roku	Różnica
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2	8	+6
2	Specjaliści	37	60	+23
3	Technicy i inny średni personel	131	149	+18
4	Pracownicy biurowi	176	159	-17
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	312	403	+91
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	11	15	+4
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	253	215	-38
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	66	90	+24
9	Pracownicy przy pracach prostych	81	132	+51
10	Siły zbrojne	0	0	0
	Razem	1069	1231	+162

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

W porównaniu do 2012 r. liczba zgłoszonych przez pracodawców wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w 2013 r. zwiększyła się o 162 oferty, tj. o 15,1%.

Biorąc pod uwagę wielkie grupy zawodowe najwięcej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w 2013 r. zgłoszono dla „pracownicy usług i sprzedawcy” – 403 zgłoszeń (32,7%), „robotników przemysłowych i rzemieślników” – 215 zgłoszeń (17,5%), „pracownicy biurowi”- 159 zgłoszeń (12,9%), „technicy i inny średni personel”- 149 zgłoszeń (12,1%). Stanowią one 75,2% wszystkich zgłoszeń.

Najmniej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszono dla „przedstawiciele władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników” – 8 zgłoszeń oraz „rolników, ogrodników, leśników i rybaków” – 15 zgłoszeń. W grupie „siły zbrojne” nie zgłoszono żadnej oferty.

Tabela 24: Liczba bezrobotnych zarejestrowanych (napływ) oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w 2013 roku – wg wielkich grup zawodów:

Kod grupy	Nazwa	Bezrobotni zarejestrowani w 2013 r.	Oferty pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w 2013 roku	Różnica bezrobotni / oferty
	Bez zawodu	628	0	-628
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	13	8	-5
2	Specjaliści	303	60	-243
3	Technicy i inny średni personel	455	149	-306
4	Pracownicy biurowi	186	159	-27
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	988	403	-585
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	114	15	-99
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1419	215	-1204
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	286	90	-196
9	Pracownicy przy pracach prostych	337	132	-205
10	Siły zbrojne	1	0	-1
	Razem	4730	1231	3499

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 - Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności – załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Liczba zgłoszonych w 2013 r. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej była znacznie mniejsza niż liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych. Największa różnica dotyczyła grupy 7 – 1.204 osób więcej niż ofert, grupy 5 – 585 osoby więcej niż ofert i grupy 3 – 306 osób więcej. Znaczna różnica występuje również w grupie 2 – 243 osób w stosunku do zgłoszonych ofert i w grupie 9 – 205 osób.

Tabela 25: Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów, w których zgłoszono najwięcej ofert pracy w 2013 roku (co najmniej 5 ofert):

L.p.	KOD ZAWODU	NAZWA ZAWODU	ILOŚĆ
1.	"515303"	Robotnik gospodarczy	268
2.	"411004"	Technik prac biurowych*	105
3.	"932911"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	31
4.	"522301"	Sprzedawca*	27
5.	"911207"	Sprzątaczką biurowa	24
6.	"331301"	Księgowy	22
7.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	22
8.	"513101"	Kelner*	22
9.	"334306"	Technik administracji*	21
10.	"432103"	Magazynier	21
11.	"332203"	Przedstawiciel handlowy	19
12.	"722204"	Ślusarz*	19
13.	"752205"	Stolarz*	19

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie tucholskim za 2013 rok

14.	"941201"	Pomoc kuchenna	19
15.	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	18
16.	"325905"	Opiekunka dziecięca*	15
17.	"722308"	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	15
18.	"817207"	Operator strugarek i frezarek do drewna	14
19.	"512001"	Kucharz*	13
20.	"752190"	Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	12
21.	"817201"	Operator maszyn do produkcji płyt i sklejek	12
22.	"931301"	Robotnik budowlany	12
23.	"961201"	Sortowacz surowców wtórnych	12
24.	"343901"	Animator kultury*	10
25.	"751402"	Przetwórca owoców i warzyw	10
26.	"753303"	Szwaczka	10
27.	"422603"	Rejestratorka medyczna	9
28.	"234201"	Nauczyciel przedszkola	8
29.	"341204"	Opiekunka środowiskowa*	8
30.	"711202"	Murarz*	8
31.	"711503"	Stolarz budowlany	8
32.	"412001"	Sekretarka	7
33.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	7
34.	"751201"	Cukiernik*	7
35.	"816017"	Operator urządzeń do produkcji wyrobów cukierniczych	7
36.	"932101"	Pakowacz	7
37.	"243106"	Specjalista do spraw marketingu i handlu	6
38.	"243302"	Opiekun klienta	6
39.	"524904"	Hostessa	6
40.	"531202"	Asystent nauczyciela przedszkola	6
41.	"741103"	Elektryk*	6
42.	"524404"	Telemarketer	5
43.	"524902"	Doradca klienta	5
44.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	5
45.	"752208"	Stolarz meblowy	5
46.	"921301"	Pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	5
47.	"962906"	Woźny	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 -Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

Podobnie jak w latach poprzednich, w zgłoszonych wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej (1231 ofert) występował duży udział ofert pracy subsydiowanej – 786 zgłoszeń (63,8%). 480 ofert (39%) pochodziło z sektora publicznego. W 2012 r. udział ofert pracy subsydiowanej – 729 zgłoszeń (68,2%). 376 ofert (35,2%) dotyczyło sektora publicznego. Najwięcej zgłoszeń pracy subsydiowanej dokonano w zawodach robotnika gospodarczego i technika prac biurowych. Duża ilość zgłoszeń w zawodzie robotnik gospodarczy wynika z podpisanych umów w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych oraz robót publicznych i prac interwencyjnych. Z kolei znaczne zapotrzebowanie na techników prac biurowych spowodowane jest uzupełnianiem braków kadrowych w jednostkach sektora publicznego w formie staży. Ma to również duży wpływ na ilości rejestrujących się bezrobotnych w tych zawodach po zakończeniu w/w form aktywizacji zawodowej.

6. Zawody deficytowe i nadwyżkowe:

Zawód deficytowy to zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Zawód nadwyżkowy to zawód, w którym liczba osób poszukujących pracy jest wyższa, niż zapotrzebowanie na ten zawód na rynku pracy.

Zawody deficytowe i nadwyżkowe określone są za pomocą **wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów** mierzonej stosunkiem średniej miesięcznej liczby zgłoszonych (napływ) wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w danym zawodzie w badanym okresie do średniej miesięcznej liczby rejestrujących się (napływ) bezrobotnych w danym zawodzie, w badanym okresie.

Przyjmuje się, że:

- zawody o wskaźniku intensywności większym od 1,1 to **zawody deficytowe**,
- zawody o wskaźniku intensywności mieszczącym się w przedziale 0,9 do 1,1 to **zawody zrównoważone**,
- zawody o wskaźniku intensywności mniejszym od 0,9 to **zawody nadwyżkowe**.

6.1. Zawody deficytowe:

Spśród 606 zawodów reprezentowanych przez zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 r., 102 zawody to zawody deficytowe (16,8%), z czego 71 (69,6%) przybrało wartość MAX (wpłynęły zgłoszenia wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, natomiast nie zarejestrowała się żadna osoba bezrobotna).

Tabela 26: Zawody deficytowe w powiecie tucholskim w 2013 roku:

L.p	Kod	Nazwa zawodu	Oferty zgłoszone w 2013 r.	Zarejestrowani bezrobotni w 2013 r.	Deficyt podaży siły roboczej w 2013 r.	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1.	"752190"	Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	1	0,0833	-0,9167	12
2.	"961201"	Sortowacz surowców wtórnych	1	0,0833	-0,9167	12
3.	"343901"	Animator kultury*	0,8333	0,1667	-0,6667	5
4.	"921301"	Pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	0,4167	0,0833	-0,3333	5
5.	"341204"	Opiekunka środowiskowa*	0,6667	0,1667	-0,5	4
6.	"817207"	Operator strugarek i frezarek do drewna	1,1667	0,3333	-0,8333	3,5
7.	"522303"	Sprzedawca w branży przemysłowej	0,25	0,0833	-0,1667	3
8.	"723312"	Mechanik silników spalinowych	0,25	0,0833	-0,1667	3
9.	"515303"	Robotnik gospodarczy	22,3333	8,75	-13,5833	2,5524
10.	"817201"	Operator maszyn do produkcji płyt i sklejek	1	0,4167	-0,5833	2,4
11.	"412001"	Sekretarka	0,5833	0,25	-0,3333	2,3333
12.	"214402"	Inżynier mechanik - maszyny i urządzenia	0,1667	0,0833	-0,0833	2

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie tucholskim za 2013 rok

		do obróbki metali				
13.	"252301"	Administrator sieci informatycznej	0,1667	0,0833	-0,0833	2
14.	"331201"	Pracownik (doradca) do spraw kredytów	0,1667	0,0833	-0,0833	2
15.	"332101"	Agent ubezpieczeniowy	0,1667	0,0833	-0,0833	2
16.	"532102"	Opiekun medyczny*	0,3333	0,1667	-0,1667	2
17.	"622102"	Rybak stawowy	0,1667	0,0833	-0,0833	2
18.	"712202"	Głazurnik	0,1667	0,0833	-0,0833	2
19.	"741201"	Elektromechnik*	0,1667	0,0833	-0,0833	2
20.	"751203"	Karmelarz	0,1667	0,0833	-0,0833	2
21.	"751290"	Pozostali piekarze, cukiernicy i pokrewni	0,3333	0,1667	-0,1667	2
22.	"818205"	Palacz kotłów centralnego ogrzewania wodnych rusztowych	0,3333	0,1667	-0,1667	2
23.	"331301"	Księgowy	1,8333	1,0833	-0,75	1,6923
24.	"331203"	Referent (asystent) bankowości	0,25	0,1667	-0,0833	1,5
25.	"811104"	Operator koparki	0,25	0,1667	-0,0833	1,5
26.	"325905"	Opiekunka dziecięca*	1,25	0,9167	-0,3333	1,3636
27.	"722308"	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	1,25	0,9167	-0,3333	1,3636
28.	"422602"	Recepcjonista	0,3333	0,25	-0,0833	1,3333
29.	"411004"	Technik prac biurowych*	8,75	6,75	-2	1,2963
30.	"334306"	Technik administracji*	1,75	1,4167	-0,3333	1,2353
31.	"531202"	Asystent nauczyciela przedszkola	0,5	0,4167	-0,0833	1,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3-Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

Spośród przedstawionych w tabeli 31 zawodów deficytowych (wszystkie oprócz wartości MAX) najczęściej należy do grupy wielkiej:

- 3 – technicy i inny średni personel – 8 zawodów (25,8%),
- 7 - „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” – 7 zawodów (22,6%),
- 5 – „pracownicy usług i sprzedawcy” i 8 - „operatorzy i monterzy maszyn...”- po 4 zawody (po 12,9%),
- 4 – „pracownicy biurowi” – 3 zawody (9,7%),
- 2 – „specjaliści” i 9 – „pracownicy przy pracach prostych” – po 2 zawody (po 6,4%)
- 6 – „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy – 1 zawód (3,2%).

Wśród zawodów najbardziej deficytowych w oparciu o wskaźnik intensywności deficytu (oprócz wartości MAX) znalazły się:

- pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni i sortowacz surowców wtórnych - po 12,
- animator kultury i pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt – po 5,
- opiekunka środowiskowa – 4,
- operator strugarek i frezarek do drewna – 3,5,
- sprzedawca w branży przemysłowej i mechanik silników spalinowych – po 3.

Wśród zawodów deficytowych w oparciu o wskaźnik intensywności deficytu znalazły się:

- asystentka nauczyciela przedszkola – 1,20,
- technik administracji – 1,23,
- technik prac biurowych – 1,29,
- recepcjonista – 1,33,
- operator obrabiarek sterowanych numerycznie – 1,36.

6.2. Zawody nadwyżkowe:

Zawodów nadwyżkowych, czyli takich w których liczba ofert pracy w danym zawodzie była niższa niż liczba osób bezrobotnych, odnotowano 479 (79%), z których w 382 zawodach (79,7%) nie odnotowano zgłoszenia żadnej oferty pracy. W takich przypadkach wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów przyjmuje wartość „0,0000”.

Tabela 27: Zawody nadwyżkowe w powiecie tucholskim w 2012 r.:

L.p	Kod	Nazwa zawodu	Oferty zgłoszone w 2013 r.	Zarejestrowani bezrobotni w 2013 r.	Nadwyżka podaży siły roboczej w 2013r.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1.	"331403"	Technik ekonomista*	0,1667	7,9167	7,75	0,0211
2.	"713101"	Malarz - tapeciarz*	0,0833	3,3333	3,25	0,025
3.	"752105"	Sortowacz materiałów drewnianych	0,25	7,4167	7,1667	0,0337
4.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	0,0833	2,1667	2,0833	0,0385
5.	"314301"	Technik leśnik*	0,0833	1,9167	1,8333	0,0435
6.	"522305"	Technik handlowiec*	0,1667	3,5833	3,4167	0,0465
7.	"522301"	Sprzedawca*	2,25	42,5	40,25	0,0529
8.	"311504"	Technik mechanik*	0,25	4	3,75	0,0625
9.	"741207"	Elektromonter (elektryk) zakładowy	0,0833	1,1667	1,0833	0,0714
10.	"753402"	Tapicer*	0,1667	2,1667	2	0,0769
11.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	0,5833	7,4167	6,8333	0,0787
12.	"514101"	Fryzjer*	0,25	3,1667	2,9167	0,0789
13.	"524502"	Sprzedawca w stacji paliw	0,0833	1	0,9167	0,0833
14.	"621002"	Robotnik leśny	0,25	2,8333	2,5833	0,0882
15.	"613003"	Rolnik*	0,0833	0,9167	0,8333	0,0909
16.	"711202"	Murarz*	0,6667	7	6,3333	0,0952
17.	"314207"	Technik rolnik*	0,0833	0,8333	0,75	0,1
18.	"513202"	Barman	0,0833	0,8333	0,75	0,1
19.	"751204"	Piekarz*	0,25	2,5	2,25	0,1
20.	"722204"	Ślusarz*	1,5833	15	13,4167	0,1056
21.	"751201"	Cukiernik*	0,5833	4,8333	4,25	0,1207
22.	"222101"	Pielęgniarka	0,0833	0,6667	0,5833	0,125
23.	"752205"	Stolarz*	1,5833	12,0833	10,5	0,131
24.	"931301"	Robotnik budowlany	1	7,1667	6,1667	0,1395

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie tucholskim za 2013 rok

25.	"711501"	Cieśla*	0,0833	0,5833	0,5	0,1429
26.	"712601"	Hydraulik	0,1667	1,1667	1	0,1429
27.	"741203"	Elektromechanik pojazdów samochodowych*	0,0833	0,5833	0,5	0,1429
28.	"932101"	Pakowacz	0,5833	3,75	3,1667	0,1556
29.	"541307"	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	0,0833	0,5	0,4167	0,1667
30.	"753303"	Szwaczka	0,8333	4,9167	4,0833	0,1695

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3 -Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Wśród przedstawionych 30 zawodów nadwyżkowych (spośród 97 o wartości innej niż 0,0000) najczęściej należą do grupy wielkiej:

- 7 - „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” – 14 zawodów (46,7%),
- 5 - „pracownicy usług i sprzedawcy” – 6 zawodów (20%),
- 3 - „technicy i inny średni personel” – 4 zawody (13,3%),
- 2 – „specjaliści”, 6 – „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy, 9 – pracownicy przy pracach prostych – po 2 zawody (po 6,7%).

Do najbardziej nadwyżkowych zawodów należą (poza wartością 0,0000):

- technik ekonomista (0,0211),
- malarz – tapeciarski (0,025),
- sortowacz materiałów drzewnych (0,0337),
- specjalista administracji publicznej (0,0385),
- technik leśnik (0,0435)

6.3. Zawody zrównoważone:

Tabela 28: Zawody zrównoważone w powiecie tucholskim w 2012 roku:

L.p	Kod	Nazwa zawodu	Oferty zgłoszone w 2013 r.	Zarejestrowani bezrobotni w 2013 r.	Nadwyżka podaży (deficyt) siły roboczej w 2013 r.	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki zawodów
1.	"122102"	Kierownik działu sprzedaży	0,0833	0,0833	0	1
2.	"216601"	Grafik komputerowy DTP	0,0833	0,0833	0	1
3.	"227203"	Diagnosta laboratoryjny - laboratoryjna diagnostyka medyczna	0,1667	0,1667	0	1
4.	"228103"	Farmaceuta - farmacja apteczna	0,0833	0,0833	0	1
5.	"235205"	Nauczyciel upośledzonych umysłowo (oligofrenopedagog)	0,0833	0,0833	0	1
6.	"241304"	Specjalista bankowości	0,0833	0,0833	0	1
7.	"264311"	Tłumacz języka niemieckiego	0,0833	0,0833	0	1
8.	"314205"	Technik ogrodnik*	0,0833	0,0833	0	1
9.	"333107"	Technik logistyk*	0,0833	0,0833	0	1

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie tucholskim za 2013 rok

10.	"341205"	Pracownik socjalny	0,25	0,25	0	1
11.	"343402"	Szef kuchni (kuchmistrz)	0,0833	0,0833	0	1
12.	"421401"	Inkasent	0,0833	0,0833	0	1
13.	"431102"	Fakturzystka	0,0833	0,0833	0	1
14.	"524902"	Doradca klienta	0,4167	0,4167	0	1
15.	"711301"	Kamieniarz*	0,25	0,25	0	1
16.	"713103"	Malarz konstrukcji i wyrobów metalowych	0,0833	0,0833	0	1
17.	"723310"	Mechanik - monter maszyn i urządzeń*	0,0833	0,0833	0	1
18.	"731305"	Złotnik - jubiler*	0,25	0,25	0	1
19.	"814104"	Wulkanizator	0,1667	0,1667	0	1
20.	"817202"	Operator pilarek do pozyskiwania tarcicy	0,25	0,25	0	1
21.	"818206"	Palacz kotłów parowych	0,0833	0,0833	0	1
22.	"832201"	Kierowca mechanik	0,0833	0,0833	0	1
23.	"912202"	Operator myjni	0,0833	0,0833	0	1
24.	"962906"	Woźny	0,4167	0,4167	0	1
25.	"962990"	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0833	0,0833	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3-Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

Spośród 606 zawodów ujętych w niniejszym monitoringu, 25 to zawody zrównoważone (4,1%).

6.4. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie:

Uwzględniając liczbę zarejestrowanych bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w danym zawodzie w końcu 2013 r. oraz liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w 2013 r. możliwe jest prognozowanie wskaźnika długotrwałego bezrobocia w danym zawodzie.

Tabela 29: Wskaźnik długotrwałego bezrobocia wg grup zawodów:

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
1.	"4226"	Recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych)	1
2.	"3116"	Technicy chemicy i pokrewni	1
3.	"5243"	Agenci sprzedaży bezpośredniej	1
4.	"2271"	Diagności laboratoryjni bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1
5.	"2519"	Analitycy systemowi i specjaliści do spraw rozwoju aplikacji komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani	1
6.	"2144"	Inżynierowie mechanicy	1
7.	"2153"	Inżynierowie telekomunikacji	1
8.	"6129"	Hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani	1
9.	"7513"	Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich	1
10.	"3511"	Operatorzy urządzeń teleinformatycznych	1

11.	"2133"	Specjaliści do spraw ochrony środowiska	1
12.	"2523"	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	1
13.	"4415"	Pracownicy działów kadr	1
14.	"4312"	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń	1
15.	"3359"	Urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani	1
16.	"1120"	Dyrektorzy generalni i wykonawczy	1
17.	"7317"	Rękodzielnicy wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów	1
18.	"7537"	Kaletnicy, rymarze i pokrewni	1
19.	"9214"	Robotnicy pomocniczy w ogrodnictwie i sadownictwie	1
20.	"8342"	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	1
21.	"8171"	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru	1
22.	"8143"	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	0,8333
23.	"7536"	Obuwnicy i pokrewni	0,7778
24.	"2413"	Analitycy finansowi	0,75
25.	"7421"	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	0,6667
26.	"8142"	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	0,6667
27.	"8131"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych	0,6667
28.	"8121"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	0,6667
29.	"8114"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	0,6667
30.	"8182"	Maszyniści silników, kotłów parowych i pokrewni	0,625
31.	"6330"	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	0,6154
32.	"4311"	Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości	0,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika 3-Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności, załącznik do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy.

Powyższe grupy zawodów charakteryzują się wskaźnikiem długotrwałego bezrobocia w przedziale od 1,0 do 0,6.

Podstawowym źródłem informacji są dane statystyczne zawarte w sprawozdaniu MPiPS-01 załącznik 2 "Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy" oraz załącznik 3 "Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności".

7. Podsumowanie:

W dniu 31. grudnia 2013 r. zarejestrowanych było 3.988 bezrobotnych, tj. o 4,7% więcej niż w grudniu 2012 r. (o 181 osób). Wskazuje to na nie najlepszą sytuację rynku pracy w powiecie tucholskim. W dobie walki z kryzysem nastąpiło dość znaczne spowolnienie rynku pracy. Dynamiczne zmiany, próba dostosowania zasobów pracy do potrzeb pracodawców oraz wymogów konkurujących ze sobą przedsiębiorstw mają istotny wpływ na tempo wzrostu gospodarczego i sytuację na lokalnych rynkach pracy. Rozwój kapitału ludzkiego, aktywizacja zawodowa, edukacja, wsparcie dla osób znajdujących się na rynku pracy to nieodzowny warunek rozwoju i fundament spójności społecznej i gospodarczej.

Szczegółowa analiza danych za 2013 r. daje obraz bezrobocia na lokalnym rynku pracy. W stosunku do 2012 r. nastąpił wzrost osób bezrobotnych bez zawodu – o 17 osób (o 3,2 %). Biorąc pod uwagę dane z tabeli 2, jest to trzecia pod względem ilości grupa bezrobotnych tam wyszczególnionych. Duża część z nich nie posiada także doświadczenia zawodowego, co w skuteczny sposób ogranicza im możliwość podjęcia pracy lub innego zatrudnienia. Zauważalna staje się też tendencja, że osoby z konkretnym, często wyższym wykształceniem, mają również problemy w znalezieniu pracy. Potwierdza to wzrost liczby bezrobotnych wśród grupy 7 – robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, 5 – pracownicy usług i sprzedawcy, 2 – specjaliści, 3 – technicy i inny średni personel, 4 – pracownicy biurowi. Brak doświadczenia jest tutaj istotnym czynnikiem utrudniającym zatrudnienie.

Patrząc na zawody o największej liczbie bezrobotnych zauważyć należy, że w większości są to zawody szkolne – tabela 8. Tutaj również przeszkodą w znalezieniu zatrudnienia jest brak doświadczenia. Kolejnym ograniczeniem w podejmowaniu zatrudnienia jest położenie geograficzne powiatu tucholskiego. Znajduje się on w znacznym oddaleniu od dróg krajowych, przez co jest mało atrakcyjny i konkurencyjny dla inwestorów zewnętrznych. Powoduje to brak powstawania nowych, dużych zakładów pracy, zwiększających w istotny sposób ilość miejsc pracy. Następnym ograniczeniem jest słabo rozwinięta sieć komunikacji publicznej, co dla osób nie posiadających własnych środków transportu stanowi duży problem w dojeździe do pracy i często jest powodem nieprzyjęcia oferty pracy lub innej formy aktywizacji, szczególnie o charakterze wielozmianowym.

Nie bez znaczenia jest również fakt, że obszar powiatu tucholskiego w ok.40% pokrywają Bory Tucholskie. Na znacznym ich obszarze utworzono parki krajobrazowe, rezerваты lub otuliny tych obszarów. Powoduje to duże ograniczenie, a często wręcz zakaz ekspansji przemysłu na te tereny, a tym samym ogranicza w wydatny sposób powstawanie nowych miejsc pracy.

Jeszcze bardziej niekorzystnie wygląda sytuacja bezrobotnych kobiet, których liczba w stosunku do 2012 r. zwiększyła się o 125 osób (stan – 31.12.2013 r.). Nieznacznie zmniejszyła się liczba kobiety bez zawodu o 8 osób i wynosiła 357 osób. Z analizy tabeli 9 wynika zauważalny wzrost w grupie 7 o 33 osoby, w 9 o 30 osób i w 3 o 22 osoby. Największy udział wśród bezrobotnych kobiet mają sprzedawcy (465 osób) i osoby bez zawodu. Kobiety stanowiły większość zarejestrowanych wg stanu w końcu roku (54,5%).

Również nie lepiej w stosunku do 2012 r. przedstawia się sytuacja bezrobotnych w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (absolwentów). Znowu zauważalny jest ich ogólny wzrost o 16 osób (tabela 11), szczególnie w grupie 3 o 11 osób i grupie 8 o 10 osób. Niepokoi również ilość absolwentów bez zawodu. Stanowią oni nadal największy odsetek wśród absolwentów – 32,9% (w 2012 r. – 33,3%). Nie sposób również nie zauważyć wzrostu liczby osób bezrobotnych poprzednio pracujących, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od dnia ostatniej rejestracji. W stosunku do 2012 r. ilość ta zwiększyła się o 185 osób (17,4%, do poziomu 1.250 osób, szczególnie wśród robotników przemysłowych i rzemieślników – o 16,8% i pracowników usług i sprzedawców – o 12,5%. Brak powrotu na rynek pracy bezrobotnych z tej grupy zawodów świadczy o zastoju w zakładach pracy, zatrudniających szczególnie sprzedawców, ślusarzy, stolarzy i robotników gospodarczych.

Natomiast dla napływu osób bezrobotnych w 2013 r. charakterystyczne było: Po niewielkim spadku (o 6,9%) w 2012 r. ogólnej liczby rejestrujących się bezrobotnych, w 2013 r. nastąpił ich wzrost o 9,3% do poziomu 4.730 osób. Pozytywne jest to, że 79,6% ogółu to osoby poprzednio pracujące; negatywne natomiast, że 82,7 % to osoby rejestrujące się po raz kolejny. Świadczyć to może o braku możliwości, bądź obawach pracodawców przed zawieraniem umów o pracę na dłuższy okres czasu lub o braku profesjonalizmu wśród bezrobotnych. Tradycyjnie duży udział wśród rejestrujących się stanowili bezrobotni bez zawodu – ogółem 13,3%, wśród kobiet (spadek o 3,1% do 2012 r.) – 15%.

Najwięcej ogółem rejestrowało się z grupy robotników przemysłowych i rzemieślników, a wśród kobiet – pracownicy usług i sprzedawcy. Najwięcej wśród rejestrujących się w zawodach ogółem było: sprzedawców, ślusarzy, stolarzy. Wśród kobiet odpowiednio – sprzedawcy, technik prac biurowych, technik ekonomista i technik prac biurowych.

Rejestrujących się bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki charakteryzował ogólny wzrost w stosunku do 2012 r. o 9,6%, a wśród nich wzrost osób bez zawodu o 9,5%. Największy udział w grupach zawodów, w ogólnej liczbie absolwentów mieli pracownicy usług i sprzedawcy, a wśród zawodów – sprzedawcy, kucharze małej gastronomii i mechanicy pojazdów samochodowych.

Z analizy bezrobotnych wg sekcji PKD ostatniego miejsca pracy wynika, że w 2013 r. największy napływ nastąpił w sekcji „przetwórstwo przemysłowe” – 30,1% ogółu rejestrujących się. Następnymi sekcjami były: handel hurtowy i detaliczny – 18,7%, budownictwo – 12,7%, pozostała działalność usługowa – 7,6%. W tych czterech sekcjach zarejestrowało się w 2013 r. aż 68,8% bezrobotnych poprzednio pracujących i właśnie w nich występują największe różnice pomiędzy napływem bezrobotnych, a ofertami. Szczegółową analizę zawarto w opisie tabeli 21, 23, 24 i 25.

Zgodnie z wyliczonymi wskaźnikami intensywności nadwyżki (deficytu) na poziomie 606 zawodów i specjalności – 102 (16,8%) zawodów to zawody deficytowe, 25 (4,1%) zawodów to zawody zrównoważone, a 479 (79%) to zawody nadwyżkowe), z czego dla 382 (79,7%) zawodów wskaźnik intensywności nadwyżki przybrał wartość 0,0000, co oznacza, że w tych zawodach nie odnotowano żadnego zgłoszenia wolnego miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej. Ponadto dla 71 zawodów wskaźnik intensywności deficytu przybrał wartość MAX, co oznacza, że w tych grupach zostały zgłoszone wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej, a nie zarejestrowali się bezrobotni.

Opierając się na opinii pośredników pracy można stwierdzić, że wyniki monitoringu w pełni nie odzwierciedlają realiów lokalnego rynku pracy. W dyspozycji urzędu pracy pozostają oferty pracy, z którymi są problemy z realizacją, pomimo tego, że w ewidencji figurują osoby o wskazanych kwalifikacjach. Powodem trudności lub niemożności w zrealizowaniu wolnych miejsc pracy są najczęściej: przypadkowo wybrana szkoła i związany z tym brak zainteresowania podjęciem pracy w zawodzie wyuczonym (co w konsekwencji powoduje brak stażu pracy w danym zawodzie), wiek, stan zdrowia bezrobotnych, długotrwałe przerwy w zatrudnieniu, zdezaktualizowane uprawnienia i kwalifikacje zawodowe, a także długotrwałe bezrobocie.

Należy zaznaczyć, że do urzędu pracy zgłaszana jest tylko część zapotrzebowania na pracowników. Duża ilość pracodawców prowadzi rekrutację w ramach wewnętrznego naboru lub przez ogłoszenia w mediach. Także wielu bezrobotnych podejmuje zatrudnienie w ramach własnej inicjatywy, bez udziału pośrednictwa pracy.

Opracował:

Witold Obarzanek
specjalista ds. rozwoju zawodowego
w Centrum Aktywizacji Zawodowej
Powiatowego Urzędu Pracy w Tucholi